

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФІЗИКА, ЕЛЕКТРОНІКА,
ЕЛЕКТРОТЕХНІКА

ФЕЕ: 2016

**МАТЕРІАЛИ
та програма**

НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 18–22 квітня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

Фотопровідність твердих розчинів заміщення $\text{In}_x\text{Tl}_{1-x}\text{I}$ ($0,4 < x < 0,9$)

Кашуба А.І., *аспірант*; Бовгира О.В., *доцент*;
Франів А.В., *професор*

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

Тверді розчини заміщення (ТРЗ) характеризуються неперервною зміною параметрів ґратки при відсутності структурних фазових переходів. Крім того, якщо в ТРЗ з аніонним заміщенням вузлів ґратки (наприклад, $\text{InI}_x\text{Br}_{1-x}$ та $\text{TlI}_x\text{Br}_{1-x}$) ширина забороненої зони $E_g(x)$ змінюється в діапазоні 0,05-0,1 еВ, то для новосинтезованих ТРЗ $\text{In}_x\text{Tl}_{1-x}\text{I}$ передбачалося, що ця область повинна бути на порядок більшою. Зокрема положення краю фундаментального поглинання змінюється від $E_g = 2,01$ еВ для чистого бінарного InI до $E_g = 2,9$ еВ для TlI [1]. У зв'язку з цим дослідження оптичних властивостей поблизу фундаментального краю поглинання ТРЗ $\text{In}_x\text{Tl}_{1-x}\text{I}$ з метою встановлення природи фізичних механізмів за участю екситонних резонансів не позбавлені актуальності.

Спектри фотопровідності (ФП) $\text{In}_x\text{Tl}_{1-x}\text{I}$ досліджувались при різних вмістах компоненти TlI при кімнатній температурі $T = 293$ К ($x = 0,5$), та за температури рідкого азоту $T = 78$ К ($x = 0,9; 0,8; 0,5$ та $0,4$). Дослідження проводились в площині шару вздовж **a** та **c** – напрямків, так і перпендикулярно шарам (**b** – напрямком).

Для з'ясування механізму ФП монокристалів $\text{In}_x\text{Tl}_{1-x}\text{I}$ в області краю власного поглинання було використано той факт, що, як показано в [2], для тонких шарів фотопровідників форма спектральної залежності фотоструму добре узгоджується із спектром оптичного поглинання, а для товстих шарів у максимумі поглинання на спектральній залежності fotocутливості існує провал.

Встановлено, що для ТРЗ $\text{In}_x\text{Tl}_{1-x}\text{I}$ переважаючим типом провідності є *p*-тип, та з проявленням анізотропії ширини забороненої зони в різних кристалографічних напрямках.

Збільшення вмісту In компоненти, приводить до зсуву забороненої зони в сторону менших енергій, та спостерігаються два максимуми у спектрах ФП, які пов'язані із прямими та непрямыми переходами.

1. Ohno N., Fuita M., et al. *J. Phys. Soc. Jpn.* **55**, 3659 (1986).
2. Блонський І. В., Лунь Ю. О., та ін., *УФЖ* **37**, 547 (1992).